

Готова ли е Европа за Тръмп и Путин?

Избирането на Доналд Тръмп за президент на САЩ е твърде голямо събитие. То е такова на първо място за американците. То е такова обаче за целия свят, без изключение и затова със сигурност координатната система на международната система ще претърпи промени. При това по всички посоки на географията и независимо от историята, даже най-близката. От Русия през Европа и Китай, до най-забравените места.

Защо усещането за шок от невероятната победа на Тръмп е толкова силно? Най-очевидната причина е, че то бе предшествано от маса събития, чийто последици все още не могат да бъдат осмислени и като причини, и като последици. Брекзит удари Европа и представата ѝ за съюз. Бежанската криза само поддържа състоянието на наранената и безпомощна в единното си мислене Европа. Турският опит за преврат одраска сплотеността на НАТО с представите на организацията за съюзнически задължения. Украинската криза и сирийската война мъчат света и вероятно това ще трае дълго.

Естествено сега най-много погледи са насочени към отношенията Вашингтон-Москва. И най-много грижи са събрани точно там, защото ледът, който се натрупа в тези отношения стана твърде... опасен. Хладилникът, в който тези отношения бяха напъхани, трябва да се размрази. От всички приказки за еднополюсен и многополюсен свят изглежда сега светът най-много се страхува от ... двуполюсния свят. Тези страхове обаче са безпочвени. Този свят, в който плюсът е Америка, а минусът Русия, разбира се не е възможен поради много причини. Старият свят на двуполюсните отношения са далеч назад преди падането на Берлинската стена и имаха идеологически причини, които са останали в мисленето на слаби или склерозирали политици. Даже Тръмп и Путин много да го искат и независимо от „сделките“, които ще сключат или няма да сключат, този двуполюсен свят е невъзможен. Най-доброто, което бързо те двамата могат да свършат е малко да успокоят отношенията. Не само защото Америка и Русия са уморени от взаимна непоносимост. Уморени са всички от техните гравитационните сили, които пометоха всичко. За да се преодолее това, разбира се, има много условия. Във всеки случай всички наивници, които си мислят, че симпатията между лидери е достатъчна причина за промяна, ще трябва да лекуват наивността си. Няма да стане с любезни писма и телефонни разговори, с които са натъпкани новините или с предизборни представи за света. Този грандиозен сблъсък на интереси роди и кризите, и промяната. Противопоставянето на либералния Запад срещу нелибералната Русия с всичките стереотипи на определенията, със сигурност ще има още много издания. А и

Тръмп е 100 процентов американец, а Путин е 100 процентов руснак. Те двамата дълго сами ще си задават въпрос за другия и този въпрос ще изглежда така: Той партньор ли е или риск?

А Европа? Тя май никога не се е чувствала така отвлечена от Зевс. Старият континент е пропит от разногласия по всички проблеми – икономически ръст, бежанска криза, британски Брекзит, слаби икономики в Испания и Италия, украинска драма, гръцки дълг, турски проблеми, вероятен ултрадесен президент в Австрия, надигаща се националистическа вълна... Това изречение може да стане много дълго. Двете страни от ядрото или както някога ги определяха като френско-германският мотор, ще минат на вътрешен преглед следващата година, когато във Франция са президентските избори, а в Германия парламентарните. И това ще има последици. Даже и промените на политическото Status Quo там да са минимални. Да си представим само за миг, че Ангела Меркел успее да се пребори за четвърти мандат и даде усещане за стабилност на ЕС. Добре, но тя ще има работа с променена Европа, променена Америка и вероятно променена Русия. Подкрепата на Вашингтон вече няма да е аксиома и разбираща се от само себе си, както беше при Барак Обама, когото наричаха "Mr. Change". Да не говорим, че опората Оланд също няма да е на дневен ред. А ако Меркел не успее да спечели изборите? Тогава? Може и да станем свидетели на картината - Марин Льо Пен във Франция, партия „Алтернатива за Германия“ във Федералната република. Отговорът може да е най-опасната прогноза за ЕС правена някога в историята му. Отговорността, с която ще бъде натоварена Германия ще е потискащо голяма. И може би за първи път ЕС ще трябва да преразгледа собствената си система за сигурност. Към този момент тя зависи от НАТО, сиреч от САЩ, където не е ясно колко бързо Доналд Тръмп ще започне да къса с политиката на предшественика си

Истината е, че заради бежанската криза ЕС нагледно доказва това, което специалистите по комуникация казват: най-големи проблеми носят вътрешните комуникации, а не външните. Брюксел наистина го закъса с вътрешните комуникации и особено тези с гражданите, които не искат да приемат политиката като „класически клуб на възрастни мъже“. Всъщност това е хубаво! Те искат промяна и със сигурност ще преоткрият възможностите на политиката.

Някога Хенри Кисинджър се оплака публично, че когато иска да поговори с Европа, не знае на кой телефонен номер да се обади. И със сигурност е имал право да го твърди. Сега обаче Европа ще бъде принудена да формулира не само отговорите на въпросите, които ѝ задават отвън, но и да даде отговор на въпросите, които ѝ задават вътре. Ангела Меркел е 100 процентова германка, Оланд, Саркози или Жюпе са също 100 проценти французи. А кой е 100 процентовият европеец? Европа трябва да е готова и за Тръмп, и за Путин.

